

5. tematický okruh: Nota choralis

5.1 Teorie noty choralis

(Vymezení pojmu „nota choralis“ – terminologie Petera Wagnera [*Neumenschrift im späteren Mittelalter*], Bruno Stäbleina [*Die Neumen Epoche I, II, III*] a Josefa Huttera - linka, osnova a klíč jako konstituující prvky noty choralis – tři typy notových osnov – klíče a jejich typy - terminologie: *neumae usuales* – *neumae irregulares* – *neumae regulares* – *neumae musicae* – grafická proměna neumových znaků a její příčiny – typy přepisu chorální notace)

5.2. Typologie noty choralis I (Románská kvadrata a její vývojové fáze)

(neumový systém virgální, jacentní a punktální - jejich vývoj k notaci kvadrátní)

5.3 Typologie noty choralis II (Německá gotika a její vývojové fáze)

(neumový systém virgální a jacentní - jejich vývoj k notaci gotické, *Hufnagelschrift*)

5.4 Typologie noty choralis III (Notační systémy chorály v českých zemích-česká rombika)

(větev virgální s odnožemi gotickou a románskou – větev jacentní přecházející do notace rombické, rombická notace: systém znaků a frazeologie – *conjunctae* – *fusae* – *compositae* – terminologická reflexe frazeologických změn téhož notačního znaku)

5.4.1 Vývojová problematika

5.4.2 Systematika české rombiky

5.5 Technika přepisu chorální notace

Terminologie:

Nota choralis, diastematizace, osnova spatiová, osnova chordální, osnova linková, osnova guidonská, klíč, klíče sylabické, klíče alfabeticke, klíče grafické, klíče koloristické, custos, césura, neumae usuales, neumae irregulares, neumae regulares, neumae musicae, nota simplex (notae simplices), nota currens (notae currentes), nota inclinata (notae inclinatae), románská kvadrata, punctum quadratum, punctum inclinatum, Hufnagelschrift, notace gotická, rombika, strophicus, conjunctae, fusae, compositae, podatus praebipunctis, podatus subbipunctis, podatus cumbipunctis, notace virgální, notace punktální, Hufnagelschrift, Antifonář sedlecký, Antifonář královny Elišky Rejčky, Agenda Tobiášova, notace jacentní, Svatovítské tropárium, Trnavský rukopis

Literatura:

Hutter, Josef: *Česká notace – Nota choralis*, FF UK, Praha, 1930

Orel, Dobroslov: *Rukověť chorálu římského*, Hradec Králové 1899

Rybarič, Richard: *Vývoj evropského notopisu*, Opus, Bratislava, 1982

Mužik, František: *Die Tyrnauer Handschrift*, in: AUC, Philosophica et historica 2, Universita Karlova, Praha 1965, s. 5 – 44

Úvod do kritiky hudebního zápisu, Acta Universitatis Carolinae, Philosophica et Historica 3, Universita Karlova, Praha 1961

Stäblein, Bruno: *Schriftbild der einstimmigen Musik. Musikgeschichte in Bildern*, Bd. III, Lieferung 4, Leipzig 1975

Guido z Arezza: *Regulae musicae rhythmicae* (GS II, 30n.)

Venhoda, Miroslav: *Úvod do studia gregoriánského chorálu*, Vyšehrad, Praha, 1946

Wagner, Peter: *Einführung in die gregorianischen Melodien*, 2.sv.: *Neumenkunde* Leipzig 1912